

Regler och behörighet
Shriti Radia
shriti.radia@socialstyrelsen.se

Justitiedepartementet
Regeringskansliet

Socialstyrelsens yttrande över betänkandet ”Färre i häkte och minskad isolering” (SOU 2016:52)

Justitiedepartementets dnr Ju2016/05918/Å

Socialstyrelsen tillstyrker i huvudsak de förslag som utredningen lämnar beträffande att begränsa användningen av häktning och restriktioner för barn, men vill anföra följande.

6.3.4 Utformningen av nya regler om alternativa tvångsmedel

Angående förslaget i avsnitt 6.3.4 om att införa hemarrest och områdesarrest som alternativ till häktning saknar Socialstyrelsen en analys av de aspekter som kan behöva beaktas om den misstänkte är under 18 år.

Utredningen lämnar vidare förslag om att det i rättegångsbalken ska införas en bestämmelse som anger att Kriminalvården inför beslut om hemarrest eller områdesarrest ska göra en lämplighetsutredning på begäran av åklagaren eller rätten. I betänkandet anges att Kriminalvården vid utförandet av en sådan utredning ska ta kontakt med socialtjänsten om den misstänkte är under 18 år. Socialstyrelsen anser att socialtjänstens skyldighet att lämna upplysningar eller yttra sig till Kriminalvården bör regleras i lag. Detta för att tydliggöra socialtjänstens roll i frågan samt för socialtjänsten ska ha möjlighet att lämna sekretesskyddade uppgifter till Kriminalvården i enlighet med 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen.

6.10.3 Verkställ häktning av barn på särskilda ungdomshem

Gällande förslaget i avsnitt 6.10.3 om verkställighet av häktning av barn på särskilda ungdomshem nämns att en nackdel med förslaget är att det kan leda till färre besök för barnet från föräldrar och socialtjänst eftersom resorna kommer att bli längre. Särskilt kommer detta att påverka flickor eftersom det enbart finns ett ungdomshem som tar emot dem. Socialstyrelsen vill understryka att ett frihetsberövat barn ska ha rätt att hålla kontakt med sin familj genom brevväxling och besök enligt artikel 37 c i Barnkonventionen. Det är av vikt att denna rättighet tillgodoses på ett tillfredställande sätt för de häktade barn som kommer att placeras på avstånd från sin hemmiljö.

Ytterligare en annan aspekt som kan behöva beaktas i samband med detta förslag

är att det i vissa fall kan bli långa resvägar även för det häktade barnet. Det nämns inte i betänkandet var barnet ska vistas i avvaktan på att plats på ett särskilt ungdomshem ska anvisas och transporten till hemmet ska ordnas eller när barnet exempelvis ska gå på rättegång.

Det anges vidare i betänkandet att ungdomshemmen sannolikt kommer att behöva byggas om samt anpassas till viss del för häktade barn med restriktioner. Vad som avses med detta framgår inte närmare i detalj. Utredningen redogör för vissa fördelar med placering på de särskilda ungdomshemmen, bl.a. vad gäller personaltäthet, skolverksamhet, hemlik miljö och omfattande mänsklig kontakt. Om ombyggnationerna och anpassningarna kommer att leda till att de häktade barnen placeras på särskild häktesavdelning eller liknande är det av vikt att de fördelar som nämns i betänkandet upprätthålls. Om de häktade barnen med restriktioner ska samvårdas med andra på ungdomshemmen är det också av vikt att se till att de hårdare restriktionerna inte ”spiller över” på de andra barnen som är placerade där.

Vad gäller de övriga förslagen i betänkandet har myndigheten inga synpunkter.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Erik Höglund. I den slutliga handläggningen har tillförordnade enhetschefen Mariana Näslund Blixt deltagit. Juristen Shriti Radia har varit föredragande.

För Socialstyrelsen

Erik Höglund

Shriti Radia